

ITSESTÄÄNSYNTYMISTEORIA

„„Iskra” on osoittanut, että perustava kokous voi muodostua itsestäänsyntymisen tietä, ilman minkään hallituksen, siis myöskin väliaikaisen hallituksen, myötävaikutusta. Tästä lähtien tuota kauheaa kysymystä voidaan pitää selvänä ja kaikkien siihen liittyvien väittelyjen täytyy loppua”.

Näin kirjoittaa Bund „Poslednije Izvestijan” 247. numerossa, joka on päivätty syyskuun 1:nä (elokuun 19:nä). Ellei tämä ole ironiaa, niin ei voida kuvitellakaan parempaa „kehitystä” iskralaisille katsomuksille. Joka tapauksessa „itsestäänsyntymis”-teoria on määritelty, „kauheaa kysymys” on selvitetty, väittelyjen „täytyy loppua”. Mikä siunaus! Me tulemme nyt elämään ilman väittelyjä tuosta kauheasta kysymyksestä ja vaalimaan tätä uutta, vasta löydettyä yksinkertaista ja selvää kuin lapsen silmät, „itsestäänsyntymis”-teoriaa. Tosin tämä itsestäänsyntymisteoria ei ole syntynyt itsestään, vaan on ilmaantunut kaikkien nähden Bundin ja uuden „Iskran” yhdyselämän tuloksena,— mutta tärkeää onkin teorian arvo eikä sen alkuperä!

Miten hoksaamattomia olivatkaan nuo onnettomat venäläiset sosialidemokraatit, jotka pohtivat „kauheaa kysymystä” sekä VSDTP:n III edustajakokouksessa että uusiskralaisten konferenssissa: toiset puhuivat koko ajan väliaikaisesta hallituksesta perustavan kokouksen syntymisen, ei itsestäänsyntymisen, *rikaansaamiseksi*; toiset katsoivat mahdolliseksi (konferenssin päätöslauselma), että „vallankumouksen ratkaiseva voitto tsarismista” „voidaan saavuttaa” myös sillä, että „jokin edustuslaitos päättää, kansan välittömän vallankumouksellisen painostuksen alaisena,

kutsua koolle perustavan kokouksen”, eikä kukaan, ei edes koko uuden „Iskran” toimitus, joka yhdessä Plehanovin kanssa oli läsnä konferenssissa, huomannut sitä, minkä nyt „Iskra on osoittanut”, ja mistä Bund on tehnyt yhteenvedon, varmentanut, mille se on antanut erinomaisen lisänimen. *Perustavan kokouksen itsestäänsyntymisen teoria*, kuten kaikki nerokkaat löydöt, toi heti valoa kaaokseen. Nyt on kaikki käynyt selväksi. Ei ole mitään tarvetta ajatella väliaikaista vallankumoushallitusta (palauttakaa mieleenne „Iskran” kuuluisa sanonta: älköön saastuttako huuliamme sanayhdistelmä „eläköön” ja „hallitus”!), ei ole mitään tarvetta ottaa Valtakunnanduuman jäseniltä „vallankumouksellista sitoumusta” „muuttaa Valtakunnanduuma vallankumoukselliseksi kokoukseksi” (Tsherevanin „Iskrassa” № 108). *Perustava kokous voi syntyä itsestään!!* Siitä tulee itsensä kansan suorittama perustavan kokouksen neitseellinen synnyttäminen, kansan, joka ei saastuta itseään hallituksen, ei edes väliaikaisen, ei edes vallankumouksellisen hallituksen, minkäänlaisella „välityksellä”. Se tulee olemaan synnytys „saastattoman sikiämisen” tietä, puhdasta tietä yleisten vaalien kautta ilman mitään „jakobiinilaista” taistelua vallasta, ilman mitään pyhän asian tahrimesta porvarillisten edustajakokousten petturuudella, jopa ilman mitään raakoja kättilöitä, jotka ovat tähän saakka tässä saastaisessa, syntisessä, likaisessa maailmassa ilmaantuneet säännöllisesti näyttämölle joka kerta, kun vanha yhteiskunta on kantanut kohdussaan uutta yhteiskuntaa.

Eläköön itsestäänsyntyminen! Arvostakoot nyt koko Venäjän kaikki vallankumoukselliset kansat sen „mahdollisuuden”, — ja siis myöskin sen välttämättömyyden *niille* kaikkein järkipäisimpänä, helpoimpana ja yksinkertaisimpana tienä vapautteen! Pystytettäköön mahdollisimman pian muistopatsas Bundille ja uudelle „Iskralle”, itsestäänsyntymisteorian itsestään ilmaantuneille vanhemmille!

Mutta niin kovasti kuin uuden tieteellisen löydön kirkas valo häikäiseekin meitä, on meidän kuitenkin kosketeltava hiukkasan tämän korkealentoisen luomuksen eräitä alhaisiakin ominaisuuksia. Kun kuu tehdään Hampurissa kerrassaan kehnosti ⁷⁵, niin ei myöskään uusia teorioita sepustella „Posledniye Izvestijan” toimituksessa erikoisemmalla huolella. Resepti on yksinkertainen, se on jo ammoisista ajoista ollut sellaisten henkilöiden mieliresepti, jotka eivät ole

milloinkaan langenneet yhteenkään itsenäiseen ajatuspahaseen: otetaan vastakkaiset katsantokannat, sekoitetaan ne ja jaetaan puoliksi! „Proletarilta” otetaan itsevaltiuden oloissa toimitettavien kansanvaalien arvostelu, „Iskralta” „kauhean kysymyksen” tuomitseminen; „Proletarilta” — aktiivinen boikotti, „Iskralta” — kapinan kelvottomuus tunnukseksi... „aivan kuin mehiläinen ottaa jokaiselta kukalta lahjuksen”. Ja kunnan bundilaiset tyytyväisinä somistautuvat iloiten siitä, että väittelyt kauheasta kysymyksestä ovat loppuneet, ja ihailen itseään: miten he ovatkaan päässeet kummankin väittelevän puolen katsantokantojen ahtauden ja yksipuolisuuden yläpuolelle!

Tökeröstimme se teiltä käy, toverit Bundista. Te ette ole osoittaneet muita „itsestänsyntyneitä” kuin uusiskralaisen. Mutta uusiskralaisen suhteen teidän itsenne on täytynyt myöntää, että „itsevaltiuden olosuhteissa ja koko valtiokoneetta käsissään pitävän hallituksen tahtoa vastaan” kansanedustajain vaalit voivat olla vain *ilveily*vaalit. Alkää hyljätkö meitä puolimatkaan, o, te uuden teorian luojat: sanokaa, mitä „tietää”, paitsi uusiskralaista, te „kuvittelette” „itsestänsyntyneitä” tapahtuvaksi?

„Proletari” kirjoitti „Iskraa” vastaan, että itsevaltiuden oloissa vaaleja voivat suorittaa ainoastaan osvobozhdenijalaiset, jotka mielihyvin nimittävät niitä kansanvaaleiksi*. Bund vastaa: „Tämä todistelu ei kestä minkäänlaista arvostelua, sillä on aivan epäilemätöntä, että itsevaltius ei anna kenenkään — siinä luvussa osvobozhdenijelaistenkaan — toimeenpanna vaaleja lain säätämien puitteiden ulkopuolella”. Kunnioittaen huomautamme: zemstvomiehät, kaupunginvaltuusmiehet ja „liittojen” jäsenet ovat toimeenpanneet ja toimeenpanevat vaaleja. Se on tosiasia. Todistuskappale on näkyvissä: heidän monilukuiset toimistonsa.

Bund kirjoittaa: „Yleensä (!) ei saa aloittaa agitaatiota Duumaa vastaan aseellisen kapinan hyväksi, sillä kapina, joka on ainoastaan poliittisen kumouksen suorittamisen keino, ei voi tässä tapauksessa” (mutta ei „yleensä”?) „olla agitaatiotunnukseksi. Duumaan voidaan ja pitää vastata laajentamalla ja syventämällä poliittista agitaatiota perustavan kokouksen puolesta yleisen j.n.e. äänestämisen perus-

* Ks. tätä osaa, s. 185. *Toim.*

talla". Me vastaamme: ensinnäkin, jos bundilaiset hiukan-kin ajattelisivat tai vaikkapa vain vilkaisisivat puolue-ohjelmaamme, niin he huomaisivat, että perustava kokouskin on vain „keino”. Ei ole järkevää julistaa, että toinen „keino” on kelvollinen tunnukseksi, mutta toinen ei „yleensä” ole kelvollinen. Toiseksi, me olemme jo kauan sitten ja monta kertaa juurta jaksain selittäneet, että pelkkä perustavan kokouksen tunnus ei kelpaa mihinkään, sillä siitä on tullut osvobozhdenijelainen tunnus, porvarillisten „sovittelijain” tunnus (ks. „Proletari” № 3 ja 4)*. Liberaalis-monarkistisen porvariston kannalta on aivan luonnollista, että se jättää varjoon kysymyksen perustavan kokouksen koollekutsumisen tavasta. Vallankumouksellisen proletariaatin edustajain kannalta se ei ole ollenkaan sallittavaa. Edellisille sopii vallan hyvin itsestäänsyntymisteoria. Jälkimmäiset se voi ainoastaan saattaa häpeään tietösten työläisten silmissä.

Bundin viimeinen perustelu: „Aseellinen kapina on välttämätön, siihen on valmistauduttava, valmistauduttava ja valmistauduttava. Mutta toistaiseksi me emme kykene sitä nostattamaan ja sen vuoksi (!!) ei ole tarpeenkaan sitoa sitä Duumaan”. Me vastaamme: 1) Kun myönnetään kapinan ja siihen valmistautumisen välttämättömyys, mutta samanaikaisesti nyripistellään halveksivasti nenää „taisteluosastoja” koskevan kysymyksen („joka on otettu „Vperjodin” arsenaalista”, kuten Bund kirjoittaa) johdosta, niin se merkitsee, että lyödään itseä, merkitsee, että todistellaan omien sepustusten ajattelemattomuutta. 2) Väliaikainen vallankumousohallitus on kapinan elin. Tämän teesin, joka on suoraan ilmaistu III edustajakokouksen päätöslauselmassa, on itse asiassa hyväksynyt myös uusiskralainen konferenssi, vaikka nähdäksemme konferenssi ei olekaan ilmaissut sitä niin onnistuneesti (väliaikainen vallankumousohallitus, „joka nousee voittoisasta kansankapinasta”: sekä logiikka että historiallinen kokemus osoittavat, että väliaikaiset vallankumousohallitukset ovat mahdollisia sellaisen kapinan elimenä, joka ei ole laisinkaan voittoisa tai ei aivan voittoisa; sitä paitsi väliaikainen vallankumousohallitus ei ainoastaan „nouse” kapinasta, vaan myös vie kapinaa eteenpäin). Bundilaiset eivät yritä väitellä tästä teesistä eikä siitä voidakaan väitellä. Kun myönnetään kapinan ja

* Ks. Teokset, 8. osa, ss. 486. 506—513. Toim.

siihen valmistautumisen välttämättömyys ja vaaditaan samanaikaisesti lopettamaan väittelyt väliaikaista hallitusta koskevan „kauhean kysymyksen” johdosta, niin se merkitsee, että kirjoitetaan ajattelematta. 3) Fraasi perustavan kokouksen muodostamisesta „ilman minkäänlaisen hallituksen, siis myös väliaikaisen hallituksen, myötävaikutusta” on *anarkistinen* fraasi. Se on kokonaisuudessaan samalla tasolla kuin kuuluisa iskralainen fraasi huulien „saastuttamisesta” sanayhdistelmällä „eläköön” ja „hallitus”. Se osoittaa, ettei ymmärretä vallankumouksellisen vallan merkitystä eräänä suurimpana ja korkeimpana poliittisen kumouksen suorittamis-*keinona*. Se halpahintainen „liberalismi”, jolla tässä „Iskran” jälkiä seuraten Bund keikailee (muka yleensä ilman hallitusta, ilman väliaikaistakin hallitusta!), on nimenomaan anarkistista liberalismia. Perustavan kokouksen muodostaminen *ilman* kapinan *myötävaikutusta* on vain porvarillisten matalamielisten arvon mukainen ajatus, kuten sen toverit bundilaisetkin näkevät. Eikä kapina *ilman* väliaikaisen vallankumoushallituksen *myötävaikutusta* voi tulla yleiskansalliseksi enempää kuin voittoisaksikaan. Valitettavasti meidän täytyy yhä uudestaan todeta, että bundilaisten ajatukset eivät käy lainkaan yhteen. 4) Jos on valmistauduttava kapinaan, niin tuohon valmistautumiseen välttämättä kuuluu se, että levitetään ja selvitetään tunnuksia: kansan aseellinen kapina, vallankumousarmeija, väliaikainen vallankumoushallitus. Meidän itsemmekin on tutkittava uusia taistelumenetelmiä, niiden ehtoja, niiden muotoja, niiden vaaroja, niiden käytännöllistä toteuttamista j.n.e. ja valistettava joukkoja niiden suhteen. 5) Väittämä: „toistaiseksi me emme kykene nostattamaan kapinaa” on väärä. „Potjomkin”-tapaus osoittaa pikemminkin, että *me emme kykene ehkäisemään valmisteilla olevan kapinan ennenaikaisia leimahduksia*. „Potjomkinin” matruusit olivat vähemmän valmistautuneita kuin muiden laivojen matruusit, ja kapinasta tuli vähemmän täydellinen, kuin mitä se olisi voinut olla. Mikä johtopäätös tästä seuraa? Se, että kapinan valmistelutehtävään kuuluu valmisteilla olevan tai miltei valmiin kapinan ennenaikaisten leimahdusten ehkäisemisen tehtävä. Se, että vaistovaraisesti kasvava kapina *menee edelle* tietoisesta ja suunnitelmanmukaisesta kapinanvalmistelutyöstämme. Nytkään me emme kykene ehkäisemään kapinaleimahduksia.

joita syntyy hajanaisesti, erillisesti, vaistovaraisesti milloin siellä, milloin täällä. Sitä suuremmalla syyllä olemme velvolliset *pitämään kiirettä* menestyksellisen kapinan kaikkien poliittisten tehtävien ja poliittisten ehtojen levittämisessä ja selittämisessä. Sitä tyhmempiä ovat siis ehdotukset, että lopetettaisiin väittelyt väliaikaista hallitusta koskevasta „kauheasta kysymyksestä”. 6) Onko se ajatus oikea, että „ei ole tarpeen sitoa kapinaa Duumaan”? Ei, se on väärä ajatus. Kapinan hetken määrääminen etukäteen on typerää, varsinkin meidän, täällä ulkomailla olevien, taholta. „Sitoimisesta” tässä mielessä ei ole puhettakaan, kuten „Proletari” on monesti huomauttanut. Mutta *kapinan puolesta agitoiminen, sen julistaminen* on „sidottava” kaikkiin tärkeisiin ja kansaa kuohuttaviin poliittisiin tapahtumiin. Koko väittely meillä on nyt käynnissä nimenomaan siitä, mitä agitaatiotunnusta on pidettävä koko „duuma”-agitaatiokamppailumme keskeisimpänä. Onko Duuma sellainen tapahtuma? On, epäilemättä on. Rupeavatko työläiset ja talonpojat kyselemään meiltä: miten olisi parasta vastata Duumaan? Ehdottomasti rupeavat kyselemään ja jo kyselevätkin. Miten näihin kysymyksiin on vastattava? Ei viittaamalla itsestänsyntymiseen (se kelpaa ainoastaan herättämään naurua), vaan *selittämällä kapinan* ehtoja, muotoja, edellytyksiä, tehtäviä, elimiä. Mitä enemmän saamme aikaan tuollaisella selittämisellä, sitä luultavampaa on, että kapinan kiertämättömät leimahdukset voivat helpommin ja nopeammin kehittyä menestykselliseksi, voittoisaksi kapinaksi.